

کتابخانه ملی افغانستان

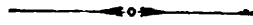
نمبر پانصد و سه : ۳

کردار

تاریخی و اجتماعی تحقیقات

محرری : درقنور فریج

برلین شرق آقاده میسی طرفندن نشر ایدیلدیدر .

طابع و ناشری

کتبخانه سودی

استانبول — باب عالی جاده سی

۱۳۳۴

مطبعه و خانیه

کردلرک منشای

کردلرک منشای حقیقده مختلف نظریه لر واردر . بونظریه لرندن بزجه قبوله شایان اولانلری بوکونجی تاریخی نظریه لره موافق اولان ودها زیاده کوردلرک جانلی مؤسسهلرندن مقتبس بولونانلری در . بوخصوصده بزه اک زیاده یاردیمی دو قونیه بیله جک مؤسسهلر ایسه ملی خرافه لر، لسان، ادبیات، دین در...

ملی خرافه لر : کردلرک ملی خرافاتی ایکی یه تقسیم ایتک لازمدر . بونلرک بر قسمی اسلامیتدن اولجی دورلره هاندر . دیگر قسمی ده اسلامیتی قبول دورلرینک اثریدر . برنجی قسم حقیقده کی معلومات بابل و نینوا خرابه و طاشلرندن اقتباس ایدیله بیلیر . فقط ، بوخرافاتک خلق آره سنده ده برر شکلنه تصادف ایتک ممکندر . فی الحقیقه ، شرق قوملری اسلامیتی قبول ایدرایتمز ، عرب مورخلرینک بر طاقم عندی نظریاتنه قربان اولدیلر و اسلام ملتلرک هپسیده منشالرینی اسلامیت داخنده ، عرب عائله لری ایچنده آرامق مجبوریتنده . قالدیلر . ایرانیلردن باشقه هیچ بر شرقلی مسلمان ملت یوقدرکه ، اسلامیت علاقه سیله عربلنی منشأ طانیماسین ! کردلرده عینی نتیجه یی .

قبولده مضطر قالدیلر. بوسبيله درکه کرد اختیارلری، کندیلرینک عرب نسلنه منسوب اولدقلرینی ادعا ایدرلر. فقط اسلامیت نظریاتنک قبول ایدمه چکی بر نقل وارد: از جمله کردلرک بر بیلانه تعبد ایتدکلری و کرک عرب کرک عجم مهاجرلرینه مقابل بوییلانک محافظه ایدلدیکی، عجم و عربلرک استیلالرینی متعاقبده معبود بیلانک حمایه اولوندینی و بوکا هر کون ایکی انسان بینی ویرلدیکی حکایه ایدیلدور. روسیه خارجه نظارتی شرق اقاده میسی مأمورلرندن (ایتالینسیکی) بوجهتی قید ایدرهک دییورکه: « کردلرک بو خرافه لری شایان دقتدر. زیرا، اسلامیت دورنده بیلان معبود اولاماز. بناءً علیه، بوماجرا دها اسکی در و مهاجرلرده عربلر دکلددر. بلکه، آثوریلر و یا سومه رآقاد، لردر. صکره، کردلرک عرب اولدقلرینی کوسترن اساسلی بر کرد خرافه سی یوقدر. بناءً علیه عرب منشأی کرد وجداننده اوقدر قوتلی دکلددر. »

ذاتاً عرب منشأی مسئله سنی اورتیه آتالر (مروج الذهب) صاحبی اسلام مورخلرندن مسعودی و (برهان قاطع) صاحبی ابو اسحق الفارسی کبی اسلام محررلریدر. عرب نسبی مسئله سنک حقیله روح ملتده یرلشه مه مسی ده بونک نتیجه سیدر. یالکیز، بعض کرد خواجهر بوفکری آره صیره تکرار ایدرهک نشر ایتشلردر. کرد اهالیسی آره سنده موجود دیگر بر قناعته کوره کوردلر نوحک اوغلریدر. بونظریه، قرون اولاده باشایان هر ملتده واردر. تورکلر، ایرانیلر، یونانیلر، بلاژلر، عربلر، موسویلر، کردلر، چرکسلر هپ بونظریه یی سرد

کردلرک منشای

۵ -

ایدیورلر . یالکز یونانیلر آره سنده اسملرده اختلاف وارد . فقط ، تدقیقات اخیره دن ا کلاشلمشدرکه ، طوفان نوح بر مبدأ تاریخ اوله رق قبول اولتمش بر نظریه در . قرون اولی و بلیکه ده قبل تاریخ مدینتلی ، بونظریه بی قبول ایده رک اطرافه یامشلردر . ذاتاً ، بونظریه بین المللدر . ملی بر قیمتق حائز دکلدر . بناءً علیه ، کردلرک ملی بر عنضه سی اوله ماز .

بعض کرد ماصالردن استخراج ایدلمش بر خرافه داها وارد . کردلر ، جنوب جهتلردن ، اووالردن بوداغلق اراضی به گلشـلر و بوراده کی یایلارده یرلشمشلردر . اساساً اووه خلقی اولان کردلر ، بوتضیق اوزرینه طاغلی اولمش ، فقط حیاتلری موسملرک تخالفنه کوره تنظیم ایتـمشـلردر . که مبریح دارالفنونی معلملردن آثور یازیسی متخصصی دو قنور (سه یج - Saych) بونقطه نظری آثور طاش لوحلری مندرجاتیله مقایسه ایدیور . و آتیده کی نتیجه بی چیقاریور : بو خرافه ، کردلرک بر طاقم اسیرلر اولدیغنی کوستریر . آثوریلر ، بولری ایرانک مرکزی جهتلردن کردستان طاغلرینه سوق ایتـمشـلردر . زیرا ، آثور حکومتی زماننده بو کونجی کردستانده (لوهوردو) نامیله بر حکومت تورانیه وار ایدی . آثور سالنامه لری ، بو حکومتک پک قوتلی اولدیغنی و آثور حکومتی تضیق ایتدیگنی قید ایدرلر . بوکا بناءً ، رومالیلرک صربلری بالقانلره کتیردکلری کی آثوریلرده کردلری بو قطعه یه سوق ایتـمشـلر بو صورته ده استیلا ایتدکلری (لوهوردو) حکومتی منقرض ایتـمـکه موفق اولمشلردر . فقط ، بوقناعت کرد اها لسی آره سنده موجود دکلدر . بناءً علیه بوده ملی بر قیمتق حائز اوله ماز .

« کرد » کله سیله « کورجی » کله لری آره سنده کی مناسبت لفظیه مسئله سی ده وارد اولاییلر و بو حالده کردلرک قافقاس عائله لری ایله مناسبتلری ده دوشونوله بیلیر . فقط ، بو باده هیچ بر قید یوقدر . بالنتیجه بو خرافه ده مجهولدر و عینی زمانده کرد معشری وجداننده یاشایان برشی دکلدر .

ملی کرد ماصالارنده باشقه خرافه لرده وارددر . فقط ، شایان دقتدرکه ، بو خرافه لر اوزاق بر ماضیه عائده برشی نقل ایتمزلر . ملی حیات قسمنده مفصلاً کوستریله چکی اوزره ، یوتون بو ماصالار محدود بردائره داخلنه انحصار ایتمکده در . صکره بو ماصالار ایچنده معظم بر حکومت حیاتی ، ظفر غروری ، مستقل ملتره مخصوص بو یوک فکرلر ، حقوقی ، اخلاقی ، بدیی خصوصیتلر بولونماز . موضوعلر ، منفرد بر قبیله حیاته عائدر . یا بو یوک شرق ملترندن برینک استیلا دورینه عائده منفرد بر ماجرا ویا بر شخصک سرگذشتیدر . بو ماصالار ، کردلرک شخصیتلری حقیقده ایی بر فکر ویره بیلیر . فقط منشألری حقیقده هیچ بر قطعی نتیجه کوستره مز . صوگرا ، بو ماصالارده عرب نسبی ویا سائر بر دیکر ملت نسبی موجود دکلدر . کرد ، کندیسنی کرد بیایور . قبیله لرک شر قیلری ، چالغیلری ، حیاتلری و دوشونجه لری ده کردلک قناعته کوره در .

بو نتیجه دن آکلاشیلورکه ، کردلرک بویله تاریخی بر مبدألری یوقدر . یالکزه ، شو جهتی قید ایده لم که ، بز ، اسلامیتدن اولکی دوری مراد ای دییورز و تاریخی مبدأده اوزمانلره عائده اولورسه ، بر قیمتی حائر اوله بیلیر . کردلر اسلامیتی قبول ایستکلری زمان بعض

تاریخی دورلر کچیرمشلردر . فقط ، ذکر ایدیله جی اوزره ، بو دورلرک بر قیمت مستقله سی یوقدر و کردلرده مستقل بروجدان تشکیل ایدمه مشدر .

دین : کردلر ، اکثریتله اسلامی قبول ایتمشلردر . فقط ، اسلامی قبول ایتمه یین کردلرده واردر . بونلر غایت آز ودها ابتدائی بر حیات یاشایان بر طاقم قبیله لردر . بونلر ایرانده کی مجوسیلره بکزرلر . ناصل که ، اسکی ایران مدینتک حقیقی وارنلری اولان بو مجوسی ایرانیلری ، بو کونکی عجم (نموزج Type) ی عدایده میورسه ک ، بو مجوسی کردلری ده اصل کرد انموزجی اوله رق قبول ایدمه یز . بونلرک ایکنجی درجه ده بر اهمیتلری واردر و بهمه حال تمثیل ایتک ، اکثریتک وجدان اجتماعی داخلنه کیرمک مجبوریتنده درلر .

اسلامیت ، کردلر آره سنده شکل اصلینی محافظه ایدمه مش و ملی عادتلردن بک چوق متأثر اولمشدر . اسلام کردلرده بو کون ایکی مهم شعبه واردر :

۱ — سنی کردلر .

۲ — شیعی کردلر .

بو ایکی بویوک شعبه ، تورکیا ، قافقاسیا و ایران کردلری آره سنده متعدد عشیرتلره مالکدر . فقط ، اکثریت اوزره ، سنیلر تورکیا داخلنده دز . بونلرده بر طاقم طریقتلره منقسمدر . بالخاصه ، قادری و رفاعی کبی دها فضاه صلابت دینیه یی ایجاب ایتدیرن طریقتلر بک متعممدر . عشیرتلر آره سنده یزیدیلک ، قزیلباشلق واسی «مازده ییزم»

نظریاتنه مستند برطاقم طریقتهلر کورولمشدر . فقط سنی المذهب
عشیرتلردها چوقدر .

کرد ملی وجدانی اسلامی عینیه دکل، کندی ذوقنه او یغون
برتبدل ایله قبول ایتمشدر .

بناء علیه کوردلر اسلامیته ملی بر قیمت ویرمشلر و اسلامیته کیمتنی
کندی عادتلی داخنده تقدیر ایتمشلردر . کردلرک اسلامیته بو خصوصیتی
ناصل ویره بیله کلری غریب بر کیفیتدر . چونکه اسلام ملتلرا یچنده عرب
تأثیراتندن قورتولان ایرانیلردن بشقه بر ملت یوق کیدر . شیعیلک ،
هر ب مدینق اوکنه ایران مدینتی اقامه ایتدی . ایرانک ماضیسی
بوکا مساعد ایدی . فقط ، کردلر ، بوقوتی زهدن آلابیلدورلر ؟
« مالقولم » بونی شوصورتله ابضاح ایدیور : کردلر شیعیلرله سنیلرک
محاربه محنه لرنده یا شیورلر وغالبلرک تأثیراتنه تابع اوله رق ، مختلف
جریانلره سوروکله نیورلردی .

بوسبیله اسلامیتدن اولده منفرد عشیرتلر حالنده یاشایان . کردلر ،
مختلف حکومتلرک ؛ ایرانیلرک ، رومالیلرک ، تورکلرک ، بیزانسلیلرک
اداره لری آلتنده متفرق بر حالده قالمشلردی . بناء علیه کردملتی متفرق
و هر عشیرت ، بر خصوصیتی حاز ایدی . بونک ایچوندرکه اسلامیته
طرزی عینی شکلده دکلدر . چونکه عشیرت حیاتنده عنعنهلر
بک قوتلیدر . بو حیات دین کبی عالمشمول نظریات ایله الفت ایده مر .
صکره ، دائرة حیاتده محدوددر . حرکتلرینک هیچ بر قیده ، مراقبه یه
تابع اولماسی ده عشیرت خلقنه یوکسک ، لایسئل بر سربستی ویرر .
بو خلق ، ایسته دیکی شکلده حرکت ایدر . ایسته دیکی یاپار ایسته دیکی

کردلرک منشأی

- ۹ -

رد ایدر. کوچوک و صاحبسز حدودی داخلنده برواضع قانون کیدر.
کردلرک ملی عنعنه لريله اسلامیتی مزج ایده بیلمه لرینک سببی بودر.
بوراده مهم بر نقطه یی اشارت ایدم: اسلامیت حسن رضا ایله قبول
ایدلمه مشدی. کردلرک کشت و کذار ایتدکلری محلامده اسلامیت
انتشار ایدیوردی: بالطبع، بر عرب استیلاسی تضییق وار ایدی.
بوتضییق، کرد عشرت لرینه ده تأثیر ایدیوردی. ایشته بومجبوریت،
اسلامیتک قبولنی ایجاب ایتدیردی. فقط هر عشرت منفرد و حلولی
ممکن اولیان بر عالم ایدی. اونلر ایسته دکلری شکلده بر اسلامیت
تأسیس ایتدیلر و بالا آخره شرق، اسلام محاربه لرندن ده متأثر اولدیلر.
بر آره لق بوتون کردلر شیعیلیکی قبول ایتشلردی. فی الحقیقه
شیعیلمکده اجنبی بر مؤسسسه ایدی. فقط شیعیلمک آئنده عشرت
عادتلری ایقا ایدیله بیلدیوردی. اسلامیت کندی برنسیپلری داخلنده
مناقشه ایدیلدیور و بوضورتله دینک اساسی باقی قالیوردی. یالکز،
دین ایله برابر کتیریلن عادتلر: عرب قانونی، عرب حسیاتی -
رد ایدیلدیوردی. کردلر، بومجادله ده قازانیورلردی و بوکونده کرد
عشرتلری بوسایه ده قوزتولا بیلمشدر. بوکا بناء، اسلامیت کرد
خرافاتنه اساسلی بر تأثیر اجرا ایدمه مشدر. و طبقی ایران خرافاتی
کبی، کرد خرافاتیده استقلالنی محافظه ایدمه بیلمشدر.

یالکز تورکیاده کی کردلر آرمسندن برشهرلی صنفی تشکل ایتمکه
باشلامشدر ایران و قافقاس کردلری، بویله بر شهر حیاته کیرمه مشلردر.

شرف هانک ادعاسی: کردلرک بر دور تاریخیلری اولمادیغی ایچون

ملی بر (حرف - Culture) لری ده یوقدر وعادتلری ضبط ایدیله مشدر .
 یالکیز، شرفنامه صاحبی، [شرف خان بتلیسی] واردر که بوذات کردلرک
 یکانه مورخی در . فقط ، بوذات تاریخنده ایران تأثیرات تاریخیه سندن
 قورتولامامش و دائمآ ایران مورخلرینک نظریاتنه استناد ایدرک
 کردلرک ایران اهالی سندن اولدیغنی ادعا ایله مشدر . مومی الهک
 ادعاسنه کوره کردلر (یهودسب) - ضحاک اسمیله مشهوردر -
 زماننده هجرت ایدرک ، کردستان داغلیینه چیقمشلردر . سبب
 هجرت اولق اوزرده حکمدار یهودسبک ظلمنی کوستریور . بو
 حکمدار هر کون ایکی انسان بینی بیورمش ، فقط اشجیلری وطندا -
 شلرینی اولدیرمک ایسته مدکلرندن ، انسان یینلری یرینه قوزی بینی
 ویرمهک باشلامش و قربانلق انسانلرده برر برر کردستان داغلیینه
 فرار ایتشلر واوراده کرد نسلی تأسیس ایله مشلردر .

بو نقل ، ایران تاریخنه عائد بر فصلدر . فردوسینک شهنامه سننده
 عینی شکه تصادف ایدیور . کردلر بو حکمدارک خای زمانی تسعید
 ایدیورلر . هر سنه اغستوسک ۳۱ نجی کونی ، [دماوند] شهرنده
 بر مراسم یابیور و بوکا « عید کردی » ویا « مروج الذهب » صاحبی
 [مسمودی] نک قولنه کورده « المهرجان » بایرامی اسمی وریلیور .
 بوراده ایرانلیلر ایله کردلر آره سنده بر مناسبت ایزلری کوریلور .
 بو مناسبتک حلی ایچون مختلف نظریه لر سرد ایدلمشدر . انکلیرجه
 « ایران تاریخی » محرری [سیرجون مالقولم Sir J. malcolm] بو
 روایتک عادی بر استبداد تمثالی اولدیغنی و کردلرک ایرانلیلردن آلدق لری
 ادعا ایدیور . حالبوکه ، آلمان مورخلرندن [هاممر Hammer]

دييورکه . بو ، کرد نسلى حقنده يکانه تاريخى برفقره در . فقط ،
 يوققره يى شو صورتله حل ايمه ليدر : يزبدي لک ايله شمسى لک ايران
 دينلرندن ايدى . بونلردن « شمسى » لک ايرانده ، اصل يزبدي لک ده
 کردستانده انتشار ايمشدى . حالبوکه بوزبدي کردلرک ايراندن
 کلدکلرني کوريبورز . او حالده ، شو نظريه تظاهر ايديبورز: ايرانده
 (اهرمن) . عبادت ايدن بر قسم خلق ، (هرمن) . عبادت ايدنلرک
 يانندن آيرلمغه مجبور اولمش و بر مستملکه حالنده کرد داغلرينه کلشلردر .
 فقط ديگر مورخلرک تدقيقاتى ضحاک مسئله سنى قابل مناقشه برشکل
 قويبور . کردلر ، (ضحاک) زماننده هجرت ايتدکلرني قبول
 ايديبورلر . ضحاک ايسه ، ايرانلى اولديغى قناعتى هان يوق کيدر .
 اسكى مورخلر ، بو حکمدارى سوريه لى ، عيب ، کلدانى عدايديبورلر .
 يکى مورخلر ايسه بو حکمدارک آثور حکمدارلرندن برى اولديغى
 قبول ايديبور . ذاتاً فردوسينک زمان حکومتى بيک سنه کوسترمه -
 سندن اکلشيليبورکه ، ضحاک بر حکمدار دکل ، برعائله ايدى و بيک
 سنه قدر ايرانى استيلاسى آلتنده بولنديرمشدى . بودورده ، بعض
 ايران قبيله لرينک شمال طرفنده اسکان ايدلديكى وارد اوله بيلور . زيرا
 شمالده بر حکومت وارايدى و بو حکومت ، آثوريلرى تعجيز
 ايديبوردى . شرفنامه هيچ بر زمان کردلرک متحد بر اداره تشکيل
 ايتدکلرني قبول ايديبور . بو نتیجه دنده شواستخراج ايديلير : کردلر
 مختلف زماننده ، مختلف عشيرتله حالنده کردستان داخله سوق
 ايدلمشله و دائماده بو حالده قالمشلردر . بوجهتى ، [شرف الدين بتليسى]
 بلا اعتراض قبول ايتمکده در .

لسانه ر ادبیات : لسانلرینه نظرآ، کردلرک « آری ، عرقه منسوب اولدقلری آکلاشیلیور . فقط ، بولسانک شکلی مسئلهسی ده . تمامیه حل ایدیله مشدر . زیرا ، بوکون اسلاوجه سویلهین اسکی تورک بولغارلر، رومه نجه سویلهین اسکی پلازلر، آلمانجه سویلهین اسکی روسیالیر، انکلیزجه سویلهین اسکی نورمانلر، هر بجه سویلهین اسکی بربریلر، مصرلیلر و قدیم آثوریلر واردر . کوچوک و ماضیلری مهم ملئر ایچون لسانک بر اهمیتی قلاما مشدر . پترسبورغ اقادهمیسی طرفندن نشر ایدیلن « کردجه - روسجه - آلمانجه لغت » کتابنده « ۱۳۰۷ » کله واردرکه بوکلهلر آتیده کی قسملزه تفریق اولنور :

عدد کلمات	لسان
۳۷۰	پهلوی (اسکی)
۱۲۴۰	زند
۳۰۸۰	تورک (اسکی تورکمن)
۲۲۰	ارمنی
۲۰۰۰	عرب « یکی لساندن »
۱۰۳۰	فارسی « یکی ادبیاتدن »
۳۰۰	اصل کرد
۶۰	چرکس (اسکی)
۲۰	کرچی (اسکی لساندن)
۱۰۸	کلدانی

بولیسته ده اک بویوک یکونی ایکی لسان تشکیل ایدیور :

تورک شعبه‌سی : ۳۰۸۰ کله .

ایران شعبه‌سی : ۳۷۰ + ۱۲۴۰ + ۱۰۳۰ = ۲۶۴۰ کله .
 عرب شعبه‌سیده مهم کبی کورونیور . فقط حقیقتده اویله دکلدر .
 زیرا بوراده کی عرب کله‌لری ، دینی اصـطلاحات وبرطاقم علمی
 کله‌لردر که تورک عشیرت‌لری آره‌سنده مستعمل دکلدر . صکره ، ملول ،
 ملوث ، ملهم ، تحمل ، تحویل ، اشغال ، اغفال وسائرہ شکنده اولان
 بو عرب کله‌لری عرب لسانیلہ علاقہ‌سینی کسمش ، تورک لساننه
 کیرمشدر . زیرا بونلرک معنارنده و صورت اشتعماللرنده پک زیاده
 تخالف واردر . و بو کله‌لری ، تورک لسانتی تحصیل ایدن کردلر
 سویله مکده در . بناءً علیه ، بو کبی عرب کله‌لرینی ده تورک شعبه‌سنه ادخال
 ایتمک لازمدر که بوصورتله تورک شعبه‌سی ، پک یوکسک بریکونه
 بالغ اولور .

لاکن ، کرد لساننک قواعدی آیریدر . و بوقواعد ، دوغریدن
 دوغری یه فارسی لساننک بر شعبه‌سیدر . بناءً علیه کرد لسانی ایله
 کله‌لری آره‌سنده بر نسبت بولمق کوچدر . بالخاصه ، کرد حیاتی تشکیل
 ایدن یایلا و طاغ کله‌لرینک قسم اعظمی ده تورکجه در . و اصلاً کردجه اولان
 ۳۰۰۰ کله‌دن ۱۰۷۰ قدر کله‌ده طاغ حیاته‌عائده تعییرات ایچون قوللانیلیر .
 فقط ، بوجهت بوتون کردلر آره‌سنده متحد دکلدر . (کله‌ر)
 عائله‌سیله (کرمانچ) عائله‌لرنده طاغ کله‌لری چرکس لسانندن و تانارجہ
 ایله مخلوط بر لساندن مأخوذدر . صکره ، لسانک و جمله شکلی ،
 متحد کیدر . طبیعی برملنک لسانتی ده بو « جمله شکلی » افاده ایدر .
 بولسان ، قواعدینه نظرآه ، « هندو - اورویائی » شعبه‌سنه منسوب واسکی

فارسی لسانی اساسیله بوکونکی وشاه عباس زماننده کی ایران لسانی آره سنده قالمش کبی کورینیور . بوکا بناءء ، تام برملت لسانی اولمقدن زیاده مختلف تأثیرات آلتنده قالمش برلسان عد اولنه بیایر . بالخاصه شایان قیددرکه ، کرد قبیله لری آره سنده مشترک اولان کله لر ، کرد ، پهلوی ، زند ، قدیم فارسی کله لری دکلدردر . بلکه ، تورک ، تورک - عرب (تورکجه ده کی عرب کله لری) ، یکی فارسی وشاه عباس دورینه عائد فارسی کله لریدر . بونکله برابر ، لسانک فعلارنده ده بر آریلق وارددر . یالکنز ، یکی فارسی شکلی برانتظام تحتنده دوام ایدیور . اصل کردجه فعللر ، منفرد وتصدیقسز برطاقم کله لردرکه ، « فعل » دن زیاده « اسم » عد اولنه بیایر . بوضورتله ، لسانک شکلی غائب اولمش واستیلارک تأثیراتی آلتنده ده یکی برلسان خلیطه سی حاصل اولمشدره . پروفیسور وه بر دییورکه :

« کرد لسانی ، برلسان خلیطه سی ده دکلدردر . بلکه برکله خلیطه سیدر . »
 بالطبع ، بودرجه یه قدر انحلال ایدن برلسانک تکرار احیاسی ممکن دکلدردر . بناءء علیه اسکی کرد لسانی هیچ برصورتله حل وتصنیف ایدیله مز .

کورویورکه لسان ، کردلرک منشأ لری حقنده قطعی هیچ بر نتیجه ویره یور . صرف ونحو اساسنک « هندو - اوروپائی » شعبه سنه عائد کبی کورونمسی ایله ملتک منشأئی تعیین ایتمک دوغری اوله ماز . بویله برنسبت ایچون ، فعللردن باشقه برعامل دوغری دکلدردر . کردجه ده ایسه فعللر ، بللی دکلدردر .

کبریج دارالفنونئی تاریخ قدیم معلملرندن (سه یج) کردلرده بر ادبیاتک موجود اولدیغنی سویلیور :

بوادیات، پک ابتدائی برحالدہ اولمایوب برطاقم شعرلر، شرقیلر و مصالردن مرکبدر. شعر و شرقیلر، مادی لذائذ، عشقه و بر سرکرده نك، بر اشقیانك قیزلره محبتنه، (قره فاطمه) یه و طاغله عانددرکه بونلر، کردلرک حیاتندن برر پارچه عدایدیله بیلیر. بو قسمدن اوله رق داها برطاقم شعرلر واردکه، بونلر ملی کرد حیاتنه عاندد اولمایوب عرب، تورک، فارسی لساتی تحصیل ایدرک عثمانلی، ایران، عرب ادبیاتلرینک تحت تأثیرنده قالان شهر لیله شمش بعض کرد منالارک اثر لیدر. مصالرده، کردک مالی دکلدر. بونلر بیک بر کیجه حکایه لرنده کی اسکی شرق مدنیتک برر ابتدائی شکلیدر. و اون بیک سنه اول باشلامش بر دوره عاندد حکایه لردرکه بو مصالار، کرک تورکلرده، عربلرده، عجملرده، کرک آثوریلر و کرک قاتارلرده عینی شکلده منقولدر. حتی، چرکسلر، کورجیلر و قافقاسیانک سائر قوملریله ارمنیلر بیله بو مصاللری نقل ایدرلر. بونلر، بین الملل آسیا مصاللری عدادینه داخلدر.

اصل مهم نقطه شرقیلردر. بونلر، اسکی بر دوردن قالمه اولمادقلری ایچون اسکی و قبل الاسلام کرد حیاتندن بحث ایتمزلر. بونلرک اک چوغی، تورکلرک استیلا سندن صکره کی دورلره عاندا اولوب هیئات عمومیه سنه نظرآ ۳۵۰ الی ۴۰۰ سنه بی تجاوز ایتمزلر. موضوعلر هریرده عینی ابتدایلیکده در. فقط، (لور) و (کوران) قیله لری آره سنده بر موضوع مناسبی نظر دقتی جلب ایتمکده در. شیوه وبالخاصه تعییرلر، تشبیهلر و دو یغولر آره سنده پک بارز فرقلر واردر. بو فرقلری، آتیده کی درت بویوک شعبه ده کور بیورز :

- ۱ — کرمانج = کرماج . Guermandj
 ۲ — لور = لر . Lour - Lor
 ۳ — کاهر = کاهور = لك . Guelhour - Lek
 ۴ — کوران . Guouran —

بناءً عليه کرد ملی ادبیاتنکده منشأ مسئله سنی حله یارایه بیله جک برماهیقی کورولییور .

کرد کلمه سنی: یکی اصول تاریخ، ملت اسمنه ده براهمیت مخصوصه عطف ایدر. بناءً عليه، اسمه نظر آده کردلرک منشائی تخری ایدلم: بو اسم حقنه اوزون مطالعه لر واردر . فقط کلمه نک سیرینی تعقیب ایدرکن، ایلك صفحه ده یونان مورخلرندن (استرابون) ایله ا کسه نوفونی کورورز . بونلر، یالکنز شمالی کردستاندن بحث ایدرلر واهالییه (قالوکید) اسمنی ویررلر . [ا کسه نوفون]، ایرانه کیدن « اون بیگلر » اردوسندن اسیر اوله رق عودت ایدنلردن نقل ایله دییورکه :

« بونلر، کندیلرینه [غوردی — Gordy] اسمنی ویریبورلر و بین الحلقه ده بو اسم جاریدر . »

ا کسه نوفوندن صکره کی مورخلرده عینی اسمی آز برتخالفله قوللامشلردر . یالکنز، آثور سالنامه لرند . نه ا کسه نوفونک (غوردی — Gordy) ونه ده سائر شرق مورخلرینک « کرد » کلمه سنه تصادف ایدیلیور . آثور حکومتی، بویله اسمده بر ملت طانییور . حالبوکه بوکون « تورکیا کردستانی، نامیله یاد ایدیلن بو محله عاندیک چوق محاربه لر، مصالحه لر و معاهده لر ذکر ایدیلیور . بوتون بونلر « هیتیلر،

کبی تورانی الاصل بر ملته عطف ایدیلیور . اخیراً ، آثور طاش سالنامه لرندن استخراج ایدیلن بو معلوماتدن صکره ، ا کسه نوفونک قیدی اهمیتسز قالمشدر . وبالخاصه آثوری حکمداری ، (ضحاک - Zakhak) زماننده بو قطعه یه کتیریلدکلی روایت ایدیلان بو انسانلر حقه - ده بر قیدک بولماسی لازمدر . طبیعی ، آثوریلر بونلردن بحث ایتشلردر . فقط باشقه بر اسم تحتنده اوله رق بحث ایتشلردر .

بو جهت ، « کرد » اسمنک بر ملت اسمی اولسی نظریه - سی چوروتور و صکره ، دو قور سه یجک قید ایتدیکی : شایان دقتدرکه ، قهرمانلغه عائد شریلرده قهرمانک اسمی ذکر ایدیلیر و ملیتی تصریح ایدیلیر . هیچ بر شرقی یوقدرکه « کرد کله سی بولونسون » جهتی ده ادعای قوتلشدیرر .

پترسبورغ اقا ده میسی ، بو بابده کی تدقیقاتی شو صورتله خلاصه

ایدیلیور :

کرد کله - سی ، « هندو - اوروپائی » لغتنده موجود دکدر . جنکیز ضرب جهتده بر قبیله نک حمایه - سی قبول ایدیلیکی زمان ، بو مملکتته بر [کرت] تعیین ایدردی . بوقیدی ، ایران تاریخلرنده کوره بیلیرز . عینی زمانده ، چینده ده بو اصلک تطبیق ایدلیکی مقیددر . و [کرت] مستقل ویا حمایه لی (بك) معناسه در . فقط « کرد » کله سی [کرت] میدر ؟ بو حلی مشکل بر مسئله در .

فی الحقیقه ، « ت » ایله « د » عینی صداده در . فقط ، هر لسان آره سند بویله بر حرفله اتحاد اید . بیله جک بیکلرجه کله واردرکه ،

بونلر تاماميله آیری لسانلر و کله لر در . بومسئله کله نك مشابهنه ايله دکل ،
تاریخی ايله حل ایدیه بيله جکدر .

بیلیورز که آتوریلر زماننده بوکونکی کردستانده [لوردهو]
نامنده تورانی بر حکومت وار ایدی . وبالطبع ، بونلر کده جنکیزک
قولاندیغی « کرد » کلمه سنی استعمال ایتدکاری و کرد عشیرتلی ،
بومحله کلدکاری زمانده بوکله نك زبانزد اولدوغی تصور اولونا بیلیر .
بناء علیه بو تعیر [لوردهو] بکلرینک عنوانی ایدی و کردلر
افندیلرینک یرلرینی اشغاله باشلادقلری و یاخود ایلک کلدکلرنده بر خدمت
مهمه کوردکاری زمان [کرد] اسمنی آلمشلر در . بو ، اک یاقین
بر نظریه در .

یکی مورخلرک همان هپسی ده بونظریه بی قبول ایدیور . بوضورتله ده
« اسم » ايله منشا آره سنده بر مناسبت بولمق ممکن اولیور . دو قوتور
سه بیج « کرد » کلمه سنی « لوردهو » کلمه سندن مشتق عد ایدیور که ،
بوده مهم بر ادعادر .

کردک ماضیه سی : علمک صوک بر اصول تدقیقی قالمور ، کرد تاریخنک
قروکیسی نه در ؟

کردلردن ایلک بحث ایدن (ا کسه نه فون) دییور که : « بوملت
مستقل اولوب اون بیکلر استیلا سنده ده صرب و کچیلمز بر حالده بولونان
طاغله چکلدیلر . بورالردن بویوک طاشلر یو وار لایه رق مهاجرله
قارشو مدافعه ده بونئورلردی ، شرفنامه ، بونقطه لر دن بحث ایتمز .
ا کسه فون ، بواهالی نك اشغال ایتدیگی ساحه بی پک واسع کوسترمز

فقط ، شرفنامه بونلری ، بصره کورفزندن مرعش وملاطیه نك شرقه ،
عجمستان طاغلری حذاسنه قدر امتداد ایدن واسع بر ساحه اراضیه گوستر-
بیور . بو کونده عینی ساحه یه داغیلیمش کرد قبیله لری کور بیور ز . حالبوکه
بوساحه ده اسکیدن آثور ، میدیات ، سومه ر آقاده ، هیتیت و لوردهو
حکومتلری وار ایدی . هیچ شبهه سز ، کوردلری بوبش حکومتک
احفادی عد ایده مه یز . زیرا ، همان همان بوتون تشکیلاتلری معلوم
اولان بو حکومتلری ایله کردلر آره سنده هیچ بر مناسبت یوقدر . بو
مسئله نك آتیده کی ایکی نظریه ایله حلئ ممکن اولایلیر :

- ۱ — ضحاک ؛ میدیا ، سومه ر آقاده ، آثور ، هیتیت ، لوردهو
حکومتلری استیلا ایتمش و بورالره ایران غریبیدن برطاقم خلق کتیر تمشیدی .
بونلر ، حکومتک هر طرفنده کشت و کذار ایده رک اطرافه طاغیلدیلر .
- ۲ — آثور حکومتک انقراضندن صکره بونک واسع اراضیسی داخنده
بر انحلال عمومی باشلامشدی و متفرق عشیرتلر ، بورالره کلپورلردی . تورکلرک
و تورکمنلرکده قسماً بو زمانده کلدکاری تاریخاً مضبوطدر . بعض ملز ایران
عشیرتلرینکده بو حواله کللری ممکندی .

بویکی نظریه نك خارجنده برشی سویله نه مز . زیرا ، اگر کردلر
بولندقلری ساحه لرده بر حکومت تشکیل ایدن بر ملت اولسه لردی ،
نفوسلرینک کثیف اولسی ایجاب ایدردی . حالبوکه ، بک واسع اولان
بوساحه ده کی دیگر ملتلرک یکونندن داها آزددرلر و دائماً باشقه باشقه
دولتلرک حمایه لری آلتنده باشادقلرینه دائر معلومات تاریخیه ده واردر .
« اکنسه فون » بونلرک دائماً یکدیگریله حال حربده اولدقلرینی ذکر
ایدیور .

ادوار ابتداییه تاریخی بو حواله قالیور . صکره ، قرون وسطی نك

نصف اخیرینه عاقد وقایع تاریخیه باشلیور که شرفنامه ده بو قسمدن بحث ایلبور . شرفنامه ده پک دوغری ذکر ایدلیدی کبی ، بوتون کردلری جامع بر بکک تشکل ایتمه مشدر . کردلر متفرق پارچه لر حائده و مختلف زمانلرده برر مستقل بکک تأسیس ایتمشدر . اصلاً کرد خاندانلر اولان بتلیسی و شرفنامه مؤلفی [شرف خان] ، ملتک بوتون حیانه و خرافاتنه واقف ایدی . موحی الیه کردلرک داغیق بولندقلری محله بر حکومت تأسیس ایدیلدیکنی قید ایدیور . وسویلدیکمز کبی بولنلرده ایرانیدره ، دییور . فقط ، عصر لرجه تمادی ایدن حیاتلرندن هیچ برشی بیلنمیور . قید ایتدیکی وقایع تاریخیه ایسه ، بو کونکی کردستانده تشکل ایتمش بر ملتک حیانه عاقددر . بو ضبطنامه لر دن منشاء عاقد هیچ بر نتیجه استحصال اولنه ماز .

کردلرک ماضیده مهم بررول اوینامادقلرینی اظهار ایدن دیگر برجهت دها وارددر . بیلورز که ، آسیا تاریخنک بویوک بر قسمی مصال شکلنده تدوین ایدلمشدر . بونتیجه ، بویوک حکومتلرک بوتون آسیایی بر مدت معینهده تحت اداره لرینه آللرندن نشأت ایتمشدی . بومتحد اداره مشترک بر طاقم افسانه لر تولید ایدیوردی . بو افسانه لرده بوتون آسیا ملت لرینه منسوب شخصیتلر دن بحث ایدیلیر . حالبوکه بولنلرده کرد شخصیتی و کردلرک اخلاق و طبیعتلرینی تصویر ایدن بر تمثال یوقدر . مورخ « مالفولم » ، بومسئله ایله پک زیاده اشتغال ایتمش و بو افسانه لرده « کرد شخصیتی » آرامش ایدی . نتیجه دییور که :

افسانه لرده کردلکه دائر هیچ بر قید یوقدر .

